

به نام خدا

جامعه حسابداران رسمی ایران

گزارش سالانه شورای عالی

برای سال مالی منتهی به

۲۹ اسفندماه ۱۴۰۴

تاریخچه و ساختار جامعه

تأسیس:

جامعه حسابداران رسمی ایران به عنوان نخستین انجمن حرفه‌ای قانونی در ایران به موجب تبصره ۲ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی - مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱ مجلس شورای اسلامی، به صورت مؤسسه‌ای غیردولتی، غیرانتفاعی و دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی مستقل در تاریخ دوم شهریور ۱۳۸۰ تشکیل و در تاریخ یازدهم بهمن ۱۳۸۰ تحت شماره ۱۳۷۰۷ در اداره کل ثبت شرکت‌های تهران به ثبت رسید.

عضویت در آیفک:

جامعه حسابداران رسمی ایران از سال ۱۳۸۳ تاکنون عضو پیوسته فدراسیون بین‌المللی حسابداران (IFAC) می‌باشد.

اهداف و وظایف جامعه

مطابق مفاد ماده (۲) اساسنامه، هدف از تشکیل جامعه عبارت است از **تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی از طریق:**

- (الف)** شکل حسابداران رسمی،
 - (ب)** بهبود و گسترش خدمات حرفه‌ای از طریق کمک در تهیه، تدوین، اشاعه و ارتقای اصول و استانداردهای حسابداری، حسابرسی، خدمات مالی و آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای،
 - (پ)** بالا بردن دانش تخصصی حسابداران رسمی از طریق گسترش و بهبود آموزش، انجام تحقیقات و انتشار نشریات تخصصی و حرفه‌ای،
 - (ت)** حمایت از حقوق حرفه‌ای اعضا،
 - (ث)** برقراری ارتباط مستمر فنی و حرفه‌ای بین اعضا،
 - (ج)** ارتباط با مؤسسات و تشکلهای حرفه‌ای منطقه‌ای و بین‌المللی و در صورت نیاز عضویت در آنها.
- به‌طور خاص هدف از تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران، حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن گزارش‌های مالی جهت حفظ منافع عمومی و صاحبان سرمایه و سایر ذی‌نفعان و کمک به دولت جهت اعمال نظارت مالی بر واحدهای مورد رسیدگی است.

وضعیت کلی حسابداران رسمی

تعداد حسابدار رسمی شاغل		شرح
درصد	تعداد	
۵۶/۲۷	۱۹۷۴	شاغل در موسسات عضو جامعه حسابداران رسمی و شاغل انفرادی
۵/۶۲	۱۹۷	شاغل در سازمان حسابرسی
۶۱/۸۹	۲۱۷۱	جمع حسابداران رسمی شاغل
۳۸/۱۱	۱۳۳۷	حسابداران رسمی غیر شاغل
۱۰۰	۳۵۰۸	جمع حسابداران رسمی

اعضای جامعه به تفکیک شاغل و غیر شاغل و کارکنان حرفه‌ای شاغل:

جدول اعضای جامعه به تفکیک شاغل و غیر شاغل در پنج سال اخیر																		
اعضای حقیقی جامعه																	مؤسسات حسابرسی	سال
جمع کل حسابداران رسمی شاغل و غیر شاغل		حسابداران رسمی غیر شاغل		جمع کل حسابداران رسمی شاغل		شاغل در استخدام سازمان حسابرسی		جمع حسابداران رسمی شاغل مؤسسات حسابرسی و شاغلین انفرادی		شاغل انفرادی		شاغل در استخدام مؤسسات حسابرسی		شاغل شریک در مؤسسات حسابرسی				
درصد تغییر به سال قبل	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	تعداد		
—	۲,۸۵۵	۳۸	۱,۰۸۳	۶۲	۱,۷۷۲	۵	۱۴۴	۵۷	۱,۶۲۸	۱	۲۷	۱۹	۵۴۰	۳۷	۱,۰۶۱	۲۶۳	۱۴۰۰	
۵	۲,۹۹۹	۳۶	۱,۰۹۱	۶۴	۱,۹۰۸	۵	۱۵۳	۵۹	۱,۷۵۵	—	۲۷	۲۱	۶۱۹	۳۷	۱,۱۰۹	۲۸۵	۱۴۰۱	
۵/۷	۳,۱۷۰	۳۶	۱,۱۵۷	۶۴	۲,۰۱۳	۵	۱۵۹	۵۹	۱,۸۵۴	—	۲۶	۲۱	۶۴۸	۳۸	۱,۱۸۰	۳۰۴	۱۴۰۲	
۵	۳,۳۳۳	۳۸	۱,۲۶۹	۶۲	۲,۰۶۴	۵	۱۶۹	۵۷	۱,۸۹۵	—	۲۴	۱۹	۶۱۱	۳۸	۱,۲۶۰	۳۱۴	۱۴۰۳	
۵/۲	۳,۵۰۸	۳۸	۱,۳۳۷	۶۲	۲,۱۷۱	۶	۱۹۷	۵۶	۱,۹۷۴	—	۲۶	۲۲	۷۵۰	۳۴	۱,۱۹۸	۳۲۵	۱۴۰۴	

کل مؤسسات حسابرسی در پایان سال ۱۴۰۴ تعداد ۳۲۵ مؤسسه شامل ۳۰۹ مؤسسه فعال و ۱۶ مؤسسه غیر فعال می‌باشد. افزایش تعداد مؤسسات حسابرسی و تعداد حسابداران رسمی طی چهار سال گذشته به‌طور متوسط برابر با ۵/۹ درصد و ۵/۷ درصد بوده است.

❖ کاهش ۴ درصدی شاغل شریک در مؤسسات و افزایش ۴ درصدی شاغلین در استخدام مؤسسات حسابرسی و سازمان حسابرسی و افزایش ۵/۷ درصدی حسابداران رسمی از تغییرات سال ۱۴۰۴ بوده است. نسبت غیر شاغلین همچنان بالغ بر ۳۸ درصد حسابداران رسمی است.

❖ تعداد حسابداران رسمی نسبت به جمعیت و تولید ناخالص داخلی (۳۸ نفر به ازای هر یک میلیون نفر و ۶/۷ نفر به ازای هر یک میلیارد دلار) در مقایسه با نسبت جهانی (۴۹۴ نفر به ازای هر یک میلیون نفر و ۳۶ نفر به ازای هر یک میلیارد دلار) بسیار پایین است.

❖ تعداد حسابداران رسمی ایران نسبت به جمعیت و اندازه اقتصاد، در مقایسه با بسیاری از اقتصادهای بزرگ و پیشرفته، پایین است. با این حال برای قضاوت درباره کفایت ظرفیت حرفه حسابرسی و مقایسه تعداد حسابداران رسمی به تنهایی کافی نیست و باید تعداد واحدهای مشمول حسابرسی، حجم بازار حسابرسی تعداد شرکت‌های بزرگ و درآمد خدمات حسابرسی نیز در نظر گرفته شود. در ایران بخش عمده‌ای از اطلاعات مالی و اقتصادی مورد حسابرسی مالی توسط حسابداران رسمی قرار نمی‌گیرد که از مهم‌ترین آن صورت‌های مالی دولت، تعدادی از نهادهای بخش عمومی و شرکت‌ها و کسب و کارهای با اندازه کوچک است.

وضعیت تحصیلی اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

رده تحصیلی

جمع		دانشجوی دکتری		دکتری		دانشجوی کارشناسی ارشد		کارشناسی ارشد		کارشناسی		شرح
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۳۴/۱۵	۱,۱۹۸	۱۴/۰۵	۱۷	۱۵/۳۶	۵۱	۴۹/۴۷	۴۷	۳۱/۴۸	۵۲۲	۴۳/۰۸	۵۶۱	شاغلین شریک
۲۱/۳۸	۷۵۰	۶۱/۹۸	۷۵	۲۹/۵۲	۹۸	۱۱/۵۸	۱۱	۲۰/۲۱	۳۳۵	۱۷/۷۴	۲۳۱	شاغلین در استخدام مؤسسات
۰/۷۴	۲۶	—	—	۰/۹	۳	—	—	۰/۵۴	۹	۱/۰۷	۱۴	شاغلین انفرادی
۵۶/۲۷	۱۹۷۴	۷۶/۰۳	۹۲	۴۵/۷۸	۱۵۲	۶۱/۰۵	۵۸	۵۲/۲۳	۸۶۶	۶۱/۸۹	۸۰۶	جمع شاغلین به جز سازمان حسابرسی
۵/۶۲	۱۹۷	۱/۶۵	۲	۶/۶۳	۲۲	۲/۱۱	۲	۷/۰۶	۱۱۷	۴/۱۵	۵۴	شاغلین در استخدام سازمان حسابرسی
۶۱/۸۹	۲,۱۷۱	۷۷/۶۸	۹۴	۵۲/۴۱	۱۷۴	۶۳/۱۶	۶۰	۵۹/۲۹	۹۸۳	۶۶/۰۵	۸۶۰	مجموع اعضای شاغل در حرفه
۳۸/۱۱	۱,۳۳۷	۲۲/۳۲	۲۷	۴۷/۵۹	۱۵۸	۳۶/۸۴	۳۵	۴۰/۷۱	۶۷۵	۳۳/۹۵	۴۴۲	اعضای غیر شاغل
۱۰۰	۳,۵۰۸	۱۰۰	۱۲۱	۱۰۰	۳۳۲	۱۰۰	۹۵	۱۰۰	۱,۶۵۸	۱۰۰	۱,۳۰۲	جمع شاغل و غیر شاغل
		۱۳٪				۵۰٪				۳۷٪		درصد

آمار کارکنان حرفه‌ای شاغل حسابرسی:

کارکنان حرفه‌ای شاغل حسابرسی														
جمع		مدیر		سرپرست ارشد		سرپرست		حسابرس ارشد		حسابرس		کمک حسابرس		شرح
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۹۴	۱۳,۵۳۶	۱۳	۲,۰۱۲	۲	۲۲۳	۴	۵۷۶	۹	۱,۲۱۲	۵۲	۷,۵۶۰	۱۴	۱,۹۵۳	جامعه حسابداران رسمی
۶	۱,۱۲۰													سازمان حسابرسی
۱۰۰	۱۴,۴۵۶	جمع												

همان‌طور که در جدول بالا منعکس است در سطح حسابرس ارشد تعداد نیروهای باتجربه در مقایسه با بدنه اجرایی کمتر است و ممکن است آموزش و کنترل کیفیت تیم‌ها سخت‌تر شود و انتقال تجربه از سطوح بالا به پایین ضعیف‌تر شود. همچنین، سهم سرپرست و سرپرست ارشد از مجموع ترکیب نیروی انسانی نسبتاً پایین است، و از منظر ساختار سازمانی اهمیت زیادی دارد، چون سرپرستان نقش کلیدی در کنترل کیفیت، هدایت تیم، بازیابی اولیه کار و ارتباط با مدیران را دارند.

از کل شاغلین در حرفه حسابرسی مستقل ۹۴ درصد شاغل در حسابرسی بخش خصوصی (جامعه حسابداران رسمی) و تنها ۶ درصد شاغل در بخش دولتی (سازمان حسابرسی) است. همچنین ۹۴/۴ درصد حسابداران رسمی در بخش خصوصی و ۵/۶ درصد در سازمان حسابرسی شاغل می‌باشند.

ترکیب رده تحصیلی حسابداران رسمی ۱۳ درصد مقطع دکتری و دانشجوی دکتری، ۵۰ درصد مقطع کارشناسی ارشد و دانشجوی کارشناسی ارشد و ۳۷ درصد مقطع کارشناسی است.

توزیع سنی اعضای جامعه حسابداران رسمی (میانگین سنی ۵۴ سال)																	
جمع		۲۵ تا ۳۰		۳۱ تا ۴۰		۴۱ تا ۵۰		۵۱ تا ۶۰		۶۱ تا ۷۰		۷۱ تا ۸۰		۸۱ تا ۹۰		۹۱ تا ۹۵	
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد
۱۰۰	۳,۵۰۸	۰/۰۹	۳	۱۸/۶۴	۶۵۴	۲۹/۷۹	۱,۰۴۵	۱۸/۴۲	۶۴۶	۱۴/۹۹	۵۲۶	۱۳/۷۷	۴۸۳	۴/۱۳	۱۴۵	۰/۱۷	۶

توزیع جنسیت اعضای جامعه حسابداران رسمی

شرح	شاغل شریک		شاغل در استخدام مؤسسات		شاغل در استخدام سازمان حسابرسی		شاغل انفرادی		غیر شاغل		جمع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
زن	۷۸	۶/۵۱	۱۴۰	۱۸/۶۷	۴۴	۲۲/۳۳	—	—	۱۲۷	۹/۵۰	۳۸۹	۱۱/۰۹
مرد	۱,۱۲۰	۹۳/۴۹	۶۱۰	۸۱/۳۳	۱۵۳	۷۷/۶۷	۲۶	۱۰۰	۱,۲۱۰	۹۰/۵۰	۳,۱۱۹	۸۸/۹۱
جمع	۱,۱۹۸	۱۰۰	۷۵۰	۱۰۰	۱۹۷	۱۰۰	۲۶	۱۰۰	۱,۳۳۷	۱۰۰	۳,۵۰۸	۱۰۰

وضعیت تحصیلی کارکنان حرفه‌ای شاغل حسابرسی

شرح	دانشجوی کارشناسی و پایین‌تر		کارشناسی		کارشناسی ارشد		دکتری		جمع		تعداد حسابدار رسمی شاغل	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
جامعه حسابداران رسمی	۱,۳۶۵	۱۰	۸,۲۸۹	۶۱	۱,۷۷۲	۱۳	۹۸	۱	۱۱,۵۲۴	۸۵	۲,۰۱۲	۱۵

وضعیت بازار حرفه حسابرسی در ایران و جهان

وضعیت بازار حرفه در ایران: (هزار میلیارد تومان)

وضعیت بازار حرفه						
سال ۱۴۰۳			سال ۱۴۰۴			شرح
درصد	میلیون دلار	هزار میلیارد تومان	درصد	میلیون دلار	هزار میلیارد تومان	
۸۵	۸۵	۷/۳	۸۵	۷۳	۱۱	اعضای جامعه حسابداران رسمی
۱۵	۱۵	۱/۳	۱۵	۱۳	۲	سازمان حسابرسی
۱۰۰	۱۰۰	۸/۶	۱۰۰	۸۶	۱۳	جمع

درآمد به دلار مؤسسات حسابرسی در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳ حدود ۱۴ درصد کاهش یافته است، علیرغم این که درآمد ریالی ۵۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

درآمد مؤسسات حسابرسی در سال ۱۴۰۴ بر اساس نوع خدمات:

درآمد مؤسسات حسابرسی در سال ۱۴۰۴ بر اساس نوع خدمات					
ردیف	نوع خدمات	سال ۱۴۰۴		سال ۱۴۰۳	
		مبلغ (همت)	درصد	مبلغ (همت)	درصد
۱	حسابرسی و سایر خدمات اطمینان بخشی	۹/۸	۹۰	۵/۹	۸۰/۵
۲	خدمات، مشاوره، روش‌های توافقی، حسابرسی داخلی و سایر	۰/۸۶	۸	۱/۳	۱۷/۷
۳	حسابرسی مالیاتی	۰/۲	۲	۰/۱۳	۱/۸
	جمع	۱۰/۹۲	۱۰۰	۷/۳۳	۱۰۰

در سال ۱۴۰۴ بیش از ۸۸ درصد درآمد مؤسسات حسابرسی در ایران مربوط به خدمت حسابرسی صورت‌های مالی است. بالغ بر ۹۰ درصد درآمدهای مؤسسات ایرانی (در چهار مؤسسه بزرگ بین‌المللی تنها ۳۳ درصد) مربوط به خدمات اطمینان‌بخشی است و خدمات مشاوره و خدمات مالیاتی ۸ درصد درآمد مؤسسات ایرانی (در چهار مؤسسه بزرگ بین‌المللی ۶۷ درصد) را تشکیل می‌دهد.

توزیع درآمد مؤسسات حسابرسي و حسابداران رسمي شاغل انفرادي

سال ۱۴۰۳				سال ۱۴۰۴				درآمد
درصد	تعداد	درصد	همت	درصد	تعداد	درصد	همت	
۳/۲۵	۱۱	۲۴/۸	۱/۸۲	۵/۴	۱۹	۳۲/۸	۳/۵۸	درآمد بالاتر از ۱۰۰۰ ميليارد ريال
۶/۸۰	۲۳	۲۱/۴	۱/۵۶	۹/۲	۳۲	۲۱/۱	۲/۳۲	درآمد بين ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ ميليارد ريال
۲/۹۵	۱۰	۶	۰/۴۴	۵/۹	۲۱	۸/۷	۰/۹۵	درآمد بين ۴۰۰ تا ۵۰۰ ميليارد ريال
۴/۴۳	۱۵	۷/۲	۰/۵۲	۸/۳	۲۹	۹/۱	۰/۹۹	درآمد بين ۳۰۰ تا ۴۰۰ ميليارد ريال
۲۵/۱۴	۸۵	۲۴/۴	۱/۷۹	۲۷/۶	۹۷	۱۹/۱	۲/۰۸	درآمد بين ۱۵۰ تا ۳۰۰ ميليارد ريال
۳۱/۶۵	۱۰۷	۱۴/۳	۱/۰۵	۲۳/۶	۸۳	۸	۰/۸۷	درآمد بين ۵۰ تا ۱۵۰ ميليارد ريال
۱۸/۶۳	۶۳	۱/۷	۰/۱۲	۱۲/۶	۴۴	۰/۸	۰/۰۸	درآمد بين ۴۰ تا کمتر از ۵۰ ميليارد ريال
۹۲/۸۵	۳۱۴	۹۹/۸	۷/۳	۹۲/۶	۳۲۵	۹۹/۶	۱۰/۸۸	جمع درآمد مؤسسات حسابرسي
۷/۱۵	۲۴	۰/۲	۰/۰۱	۷/۴	۲۶	۰/۴	۰/۰۴	جمع درآمد شاغلين انفرادي
۱۰۰	۳۳۸	۱۰۰	۷/۳۱	۱۰۰	۳۵۱	۱۰۰	۱۰/۹۲	جمع کل درآمد

از جمله درآمد مؤسسات حسابرسی بین‌المللی که بخش بزرگی از درآمد آنها را تشکیل می‌دهد و در مؤسسات ایران دیده نمی‌شود خدمات اطمینان بخشی مربوط به حسابرسی فناوری اطلاعات IT Audit حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی و همچنین خدمات مشاوره‌ای در خصوص فناوری اطلاعات، سیستم‌های اطلاعاتی و بکارگیری فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی است.

وضعیت بازار حرفه حسابرسی در جهان

خدمات حسابداری و حسابرسی به‌طور عام شامل خدمات اطمینان بخشی و حسابرسی از جمله حسابرسی فناوری اطلاعات- خدمات مالیاتی- خدمات مشاوره‌ای- تدوین استراتژی- تجزیه و تحلیل کسب و کارها- استقرار سیستم‌های فناوری بنگاه‌ها- مشتریان، خدمات تملیک و ادغام- راه‌حل‌های جدا کردن واحدهای کسب و کار- انواع خدمات حسابداری- کنترل‌های داخلی- استراتژی‌های فناوری- خدمات حقوقی- شرکت آزمایی- بررسی ریسک‌های استراتژیک- برقراری امنیت سایبری سیستم‌های حسابداری- استقرار سیستم‌های خودکار حسابداری است. درآمد چهار موسسه حسابرسی بزرگ جهان (Big four) که در سال ۲۰۲۴ معادل ۲۱۲/۲ میلیارد دلار بوده و به ۲۲۰/۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۵ رسیده است.

درصد و ترکیب درآمد و تعداد کارکنان ۴ موسسه بزرگ در سال ۲۰۲۵ به شرح زیر است:

نمایه تفکیک درآمدی بیک فور در سال ۲۰۲۵ – مبالغ به میلیارد دلار						
درصد	جمع	KPMG	EY	PWC	Deloitte	شرح
۳۳	۷۳/۳	۱۳/۱	۱۷/۳	۲۱/۲	۲۱/۷	درآمد حسابرسی و اطمینان بخشی
۳۸	۸۳/۱	۱۵	۱۵/۶	۱۹/۷	۳۲/۸	درآمد مشاوره
۲۹	۶۴	۱۱/۷	۲۰/۳	۱۶	۱۶	درآمد مالیاتی و حقوقی و سایر درآمدها
۱۰۰	۲۲۰/۴	۳۹/۸	۵۳/۲	۵۶/۹	۷۰/۵	جمع درآمدها
–	۱٫۵۱۶٫۰۰۰	۲۷۶٫۰۰۰	۴۰۶٫۰۰۰	۳۶۴٫۰۰۰	۴۷۰٫۰۰۰	تعداد کارکنان – نفر
–	۱۴۵٫۴۰۰	۱۴۴٫۰۰۰	۱۳۱٫۰۰۰	۱۵۶٫۰۰۰	۱۵۰٫۰۰۰	درآمد به ازای هر کارمند سالانه – دلار
–	۱۲٫۱۱۶	۱۲٫۰۰۰	۱۰٫۹۱۶	۱۳٫۰۰۰	۱۲٫۵۰۰	متوسط درآمد هر کارمند ماهانه – دلار
–	۱٫۸۱۷	۱٫۸۰۰	۱٫۶۳۷	۱٫۹۵۰	۱٫۸۷۵	متوسط درآمد هر کارمند ماهانه به میلیون تومان (دلار ۱۵۰،۰۰۰ هزار تومان) – Big4
–	۸۱	متوسط درآمد به ازای هر کارمند ماهانه به میلیون تومان – جامعه حسابداران رسمی				
–	۱۸۳	متوسط درآمد به ازای هر کارمند ماهانه به میلیون تومان – سازمان حسابرسی				
–	۹۰	متوسط درآمد به ازای هر کارمند ماهانه به میلیون تومان – جامعه و سازمان حسابرسی				

❖ درآمد به ازای هر کارمند در مؤسسات بین‌المللی بیش از بیست برابر این نسبت در ایران است که دو عامل اصلی این تفاوت یکی پایین بودن مبلغ حق‌الزحمه‌های حسابرسی در ایران و دیگری استفاده نکردن از فناوری‌های نوین بخصوص هوش مصنوعی در محیط حسابرسی و گزارشگری مالی و مهیا نبودن زیست‌بوم فناوری اطلاعات در ایران است.

❖ درآمد به ازای هر کارمند در سازمان حسابرسی (به‌عنوان تنها مؤسسه حسابرسی دولتی) بیش از دو برابر این نسبت در جامعه حسابداران رسمی است که عمدتاً ناشی از بالاتر بودن نسبت مبالغ حق‌الزحمه‌ها، ترکیب نیروی انسانی و تمرکز بیشتر کارهای بزرگ و استفاده از داده‌کاوی در حسابرسی کارهای بزرگ در سازمان حسابرسی است.

چه چیزی «مؤسسات بیگ فور» را در بازار خدمات حرفه‌ای متمایز می‌کند؟

«بیگ فورها» نه تنها در یک بخش با یکدیگر رقابت می‌کنند، بلکه در ایجاد یک مدل خدمات حرفه‌ای جهانی که قادر به پشتیبانی از شرکت‌های بزرگ و نهادهای دولتی در سراسر جهان باشد، باهم همکاری می‌کنند. ویژگی‌های این بخش عبارتند از:

❖ **تنوع خدمات:** شامل حسابرسی، مشاوره، تحول دیجیتال، مالیات و مدیریت استراتژیک.

❖ **قدرت نیروی کار:** مجموع تعداد کارکنان «چهار بزرگ» در سراسر جهان از ۱/۵ میلیون نفر فراتر می‌رود که آن‌ها را به یکی از بزرگ‌ترین نیروی‌های کار متخصص در بخش خدمات حرفه‌ای تبدیل کرده است.

❖ **تمرکز بر فناوری:** سرمایه‌گذاری در هوش مصنوعی و ابزارهای تحول دیجیتال به جزء اصلی خدمات آن‌ها تبدیل شده است، به‌ویژه در مشاوره تحلیلی و تحول نهادی.

نتیجه کلی

سال ۲۰۲۵ سال تغییرات استراتژیک و تعدیل برای «بیگ فورها» بود؛ نتایج مالی نشان‌دهنده توانمندی‌های متفاوت رهبران این بازار و روند کلی به سمت سرمایه‌گذاری در خدمات هوشمند و راهکارهای دیجیتال است. اگرچه ارقام نشان‌دهنده رشد ملایم نسبت به دوران پس از همه‌گیری است، اما تمرکز مستمر بر هوش مصنوعی و تحول دیجیتال نشان می‌دهد که این مؤسسات همچنان در شکل‌دهی آینده خدمات حرفه‌ای در سطح جهان نقش محوری دارند. صنعت خدمات حرفه‌ای در سال ۲۰۲۵ با پارادوکس «رشد ملایم در عین تحول بنیادین» مواجه است. تقاضا برای خدمات سنتی (حسابرسی و مالیاتی) به دلیل فشارهای اقتصادی جهانی و اشباع بازار کاهش یافته، اما این کاهش با انفجار تقاضا برای «خدمات ارزش‌افزای دیجیتال» (هوش مصنوعی، حاکمیت داده، تحول نهادی) جبران شده است.

نتیجه کلی (ادامه)

برنده واقعی در سال‌های پیش رو، موسسه‌ای نخواهد بود که بیشترین کارمند را دارد، بلکه موسسه‌ای است که بتواند فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی را نه در حاشیه، بلکه در متن تمامی خدمات خود (از حسابرسی تا ایجاد استراتژی) ادغام کند. حسابداران رسمی ایران باید بتوانند فناوری‌های فناورانه خود را ارتقا دهند و مؤسسات حسابرسی ایران نیز باید هر چه سریع‌تر امکانات و منابع خود را برای بکارگیری فناوری‌های نوین تجهیز نمایند تا هم در بهبود کیفیت خدمات و تنوع دادن به خدمات و هم در بلندمدت کاهش بهای تمام شده خدمات حسابرسی مؤثر واقع شود.

آموزش و تحقیقات

سیاست‌گذاری در خصوص سوق‌دهی مجله حسابدار رسمی و آموزش و تحقیقات مرکز به سمت مسایل مرتبط با حرفه حسابرسی از جمله فناوری در حسابرسی.

نشریه‌ی «حسابدار رسمی» در سال ۱۴۰۴

❖ با توجه به رهنمود شورای سیاست‌گذاری در زمینه‌ی تمرکز بر موضوعات مرتبط با کاربرد فناوری اطلاعات در حسابرسی به‌منظور ارتقای دانش حسابداران رسمی در این زمینه در سال یاد شده بخش قابل توجهی از مقالات مجله به واکاوی این موضوع اختصاص داشت.

❖ ازاین‌رو، «حسابرسی فناوری اطلاعات در ایران»، «فرصت‌ها و ریسک‌های به‌کارگیری هوش مصنوعی در حسابرسی و حسابداری» و «کاربرد هوش مصنوعی در حسابرسی داخلی و ارزش‌گذاری» ازجمله موضوعات محوری فصلنامه‌ی حسابدار رسمی در سال ۱۴۰۴ بود.

❖ علاوه بر آن، با انتشار مقالاتی مرتبط با فناوری اطلاعات با موضوعات متنوعی مانند استفاده از فناوری‌های نوظهور در حسابرسی داخلی، حسابرسی هوشمند، چشم‌اندازها و بینش‌های جهانی در تجزیه و تحلیل داده‌ها، اصول راهبری امنیت سایبری در حسابرسی، و مواردی از این‌دست تلاش شده که حساب‌رسان و سایر مخاطبان مجله با ابعاد مختلف کاربرد فناوری اطلاعات در حسابداری و حسابرسی و ریسک‌های مرتبط با آن آشنا شوند.

❖ توجه به مسایل روز حرفه‌ای نیز از محورهای دایمی فصلنامه‌ی حسابداری رسمی بوده است. چنان‌که همزمان با برگزاری انتخابات نهمین دوره‌ی شورای عالی جامعه، طی گزارشی تفصیلی عملکرد شوراهای هشت‌گانه جامعه را به تفکیک مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و دستورکارها، مباحث و مصوبات هشت دوره‌ی شورا طی گزارشی به تفکیک ارائه شد. مبنای این گزارش، صورتجلسات شوراهای عالی جامعه از بدو شروع فعالیت جامعه حسابداران رسمی ایران بوده است.

❖ موضوعات حرفه‌ای مانند «شکاف بین ارزش روز و ارزش دفتری واحدهای تجاری»، «تعیین سطح اهمیت، زیربنای وحدت رویه در اظهارنظر حسابرسی»، «تشخیص، ارزیابی و برخورد با خطرهای تقلب»، «استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی ۱۸»، «سیستم مدیریت کیفیت در مؤسسات حسابرسی»، «ارزیابی یکپارچه ریسک‌های حسابرسی»، «تعیین سطح اهمیت» از دیگر محورهایی بوده که نشریه‌ی «حسابداری رسمی» در طی دوره‌ی یادشده بر آن تمرکز داشته است.

❖ علاوه بر درج مقالات تحلیلی، در هر شماره‌ی نشریه، آخرین تحولات حرفه‌ی حسابرسی در جهان و نیز اخبار حرفه در ایران در بخش مستقلی بازتاب یافته است.

مجله پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای

این نشریه با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از زمستان سال ۱۳۹۹ منتشر می‌شود و موفق به دریافت رتبه «ب» از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری شده است. جهت‌گیری اصلی نشریه، انتشار پژوهش‌هایی است که ضمن برخورداری از اعتبار علمی، به مسائل واقعی و چالش‌های حرفه حسابرسی پرداخته و به ارائه مدل، الگو، سیاست یا راهکار عملی برای رفع آنها منجر شوند. نشریه «پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای» مجله‌ای علمی با رویکرد تخصصی، حرفه‌ای و کاربردی در حوزه حسابرسی است که با هدف ایجاد پیوند مؤثر میان جامعه حرفه‌ای، دانشگاه‌ها، پژوهشگران و مراکز علمی و تحقیقاتی فعالیت می‌کند. نشریه بر این اصل استوار است که پژوهش علمی در حوزه حسابرسی باید علاوه بر برخورداری از مبانی نظری و روش‌شناسی معتبر، با مسائل، نیازها و چالش‌های واقعی حرفه ارتباط داشته باشد. از این رو، نشریه در صدد است پژوهش‌هایی را منتشر کند که بتوانند به بهبود سیاست‌گذاری، استاندارد‌گذاری، نظارت حرفه‌ای، کیفیت حسابرسی و تصمیم‌گیری مدیران و نهادهای ذی‌ربط کمک کنند.

چشم‌انداز نشریه آن است که به مرجع علمی و حرفه‌ای معتبر در حوزه پژوهش‌های حسابرسی تبدیل شود و جایگاهی مؤثر در جهت‌دهی به تحقیقات کاربردی، پاسخ‌گویی به نیازهای حرفه حسابرسی و توسعه تعاملات علمی میان جامعه حرفه‌ای و دانشگاهی کسب کند.

جدول تعداد و فراوانی مقالات منتشر شده بر اساس دسته‌بندی موضوعی مجله به شرح زیر بوده است:

جدول تعداد و فراوانی مقالات منتشر شده بر اساس دسته‌بندی موضوعی		
درصد فراوانی	تعداد مقالات	دسته‌بندی موضوعی
۱۹/۸	۱۶	حسابرسی مدرن، فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی
۲۲/۲	۱۸	ویژگی‌های روان‌شناختی، رفتاری و شناختی حساب‌رسان
۱۷/۳	۱۴	اقتصاد حسابرسی، حق‌الزحمه و بازار حسابرسی
۲۲/۲	۱۸	کیفیت حسابرسی، حاکمیت شرکتی و گزارشگری
۱۸/۵	۱۵	اخلاق، آموزش، جامعه‌شناسی و ساختار مؤسسات حسابرسی
۱۰۰٪	۸۱	جمع

اهم تصمیمات شورا که منجر به بهبود وضعیت حرفه و ارتقاء حرفه شده یا می شود

شورای عالی در راستای تحقق برنامه های راهبردی و عملیاتی جامعه، تعامل پیوسته با کلیه نهادهای نظارتی ذی نفع و همچنین در راستای انجام وظایف و برنامه های اعلامی اعضای شورای عالی دوره نهم و ضرورت بازنگری ضوابط و مقررات جامعه را مدنظر قرار داده و مواردی به شرح زیر مورد بازنگری قرار گرفته است:

اهم تصمیمات شورا که منجر به بهبود وضعیت حرفه و ارتقاء حرفه شده یا می شود به شرح زیر است:

❖ پیگیری برنامه اجرایی سند راهبردی فناوری اطلاعات و اصلاح ساختار سازمانی جامعه.

❖ برنامه ریزی جهت تعیین کار گروه های تخصصی با معاونت های وزارت امور اقتصادی و

دارایی، پرو نشست اعضای شورای عالی با وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی.

اهم برنامه‌های در جریان و پیش رو و پیشنهادها

- (۱) سیاست‌گذاری در جهت ارتقای سطح درآمدی شاغلین حرفه و مؤسسات حسابرسی و کاهش فاصله سطح درآمدی نسبت به مؤسسات بین‌المللی و سازمان حسابرسی.
- (۲) سیاست‌گذاری در جهت بکارگیری فناوری‌های نوین در مؤسسات حسابرسی از طریق امتیازدهی در رتبه‌بندی و توجه به توانایی‌ها و مدارک حرفه‌ای در زمینه فناوری و بکارگیری آنها در انجام خدمات حسابرسی هم در جامعه و هم از طریق نهادهای ناظر.
- (۳) یکپارچه‌سازی پایگاه‌های داده و دیجیتال‌سازی و خودکار سازی فرایندهای اجرایی و ارتباطی جامعه با ذینفعان.
- (۴) هدایت بیشتر فعالیت‌های مرکز آموزش و تحقیقات جامعه به سمت فناوری‌های نوین و برقراری ارتباط و تشکیل جلسات با نهادها و دستگاه‌های مرتبط و کمک به تنظیم سند زیست‌بوم فناوری اطلاعات به‌منظور فراهم آوردن شرایط انجام حسابرسی فناوری اطلاعات و استفاده مؤثر از فناوری‌های نوین در خدمات حسابرسی و برگزاری دوره‌های حرفه‌ای مرتبط با فناوری‌های نوین و آرایه گواهی‌های حرفه‌ای از جمله گواهی متخصص فناوری اطلاعات (CITP).

از توجه اعضای محترم جامعه حسابداران رسمی ایران سپاسگزاریم